

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 2.

Februari 1860.

19 Årg.

Epistelen till de Romare.

Första Capitlet.

Detta Capitel innehåller tre delar: först en allmän inledning, hwari Apostelen förklarar sin kallelse att predika Evangelium, talar om Guds Son, såsom Evangelii både upphof och innehåll, samt helsar och tilltalar dem, till hwilka han skrifwer, v. 1—15. I andra delen, som omfattar blott twenne versar, angifwer Apostelen på en gång hufwudsumman af allt hwad han wille i Brefsret framställa, v. 16, 17. I sista delen går Apostelen genast till sitt ämne och börjar det med att framställa människans förtäppade tillstånd, med exemplet af hedningarnas belågenhet under synden och Guds dom, v. 18—32.

Paulus, Jesu Christi tjenare, kallad till Apostel, afstild till att predika Guds Evangelium:

2. Hvilket Han tillförene utlofwat hafwer genom sina Propheter i den Heliga Skrift.

3. Om sin Son, den född är af Davids säd, efter köttet; (4.) hwilken är krafteligen bewisad Guds Son, efter Anden, som helgar, deraf att Han stod upp ifrån de döda, nemligen Jesus Kristus, vår Herra.

Så börjar Apostelen, att, med flera på hwarannan hopade wiktiga omsländigheter, genast wäcka läsarens uppmärksamhet på storheten och wissheten af den förkunnelse, han hade att fram-bära. Den som skrifwer är icke blott Paulus, utan "Jesu Christi tjenare". Det är den Herrens ärende han går, den Herrens budskap han förer. Men han är en sådan Christi tjenare, som är "kallad till Apostel", hwilken kallelse innebar något mer än andra Christi tjenares. Och det "Guds Evangelium", han war kallad att förkunna, war icke en ögonblickets tanke, utan har en hel lång werldsalder igenom blifwit "af Guds propheter utlofwadt i de heliga Skrifterna". Det är då ett fast och orubbligt Guds ord. Och föremålet för detta Ewan-

gelium, hufvudämnet och kärnan i detsamma, är sjelfva "Guds Son, Jesus Kristus, vår Herre". Sådana omständigheter böra redan på förhand väcka hos oss stora förhoppningar och den djupaste uppmärksamhet. Låtom oss något bättre betrakta dem.

Paulus. Enligt bruket i gamla tider nämner Apostelen först sitt namn. Paulus betyder liten och var hans Romerska namn, under hvilket han efter sin omvändelse framstår såsom "hedningarnas Apostel", då han förut bland Judarne hette Saulus.

"Jesus Christi tjenare, kallad till Apostel", eller en kallad Apostel. Detta är det förhållande, som ger åt hans Epistel dess höga wigt och betydelse. Är Paulus en Jesus Christi Apostel, då läsa wi här icke blott en helig och upplyst mans tankar, utan hans store Herres ewiga råd om vår salighet. Det är ganska wigtigt att weta och eftersinna hwad en Apostel war. Ordet Apostel betyder en affänd, legatus, sändebud. Det kan också brukas om andra beskickningar, än en Christi Apostels, men wi tala nu om dess betydelse af Jesus Christis sändebud, som af honom hade uppdraget att gå ut i hela werlden och för alla folk predika Evangelium samt kungöra Hans rikets lagar — och åt hwilka sina tjenare Herren Kristus sjelf gaf det namnet: Apostlar (Luc. 6: 13). Allt hwad wi finna i Skriften, om denna stora kallelse, wisar, att Apostla-kallet war bestämdt för en wis tid; att det utmärktes med några wisfa, nödwändiga egenskaper, och grundade sig på ett uppdrag omedelbart af Kristus sjelf, hwarsföre och ingen efterträdare kunde tillsättas efter en Apostel.

För det första måste en Apostel hafwa sett Jesus Kristus efter Hans uppståndelse; ty då Apostlarna skulle för hela werlden wara vittnen om Jesus Kristus, war det nödigt att de kunde vittna om Hans uppståndelse, såsom beseglingen på allt deras vittnesbörd. När Petrus i Ap. G. 1: 22, med få ord beskrifwer en Apostels egenskaper, så räknar han denna omständighet för hufvudvillkoret för det embetet. Wi finna också detsamma på många andra ställen i Skriften, såsom Ap. G. 2: 32; 3: 15; 4: 33; 5: 30—32; 22: 14, 15; 26: 12; 1 Cor. 9: 1; 15: 7, 8. — För det andra: Apostlarna woro utmärkta genom några framstående företräden och krafter, som aldrig efter deras tid tillfallit någon människa. Bland dessa må i synnerhet nämnas det, att de hade sitt uppdrag omedelbart af Jesus Kristus sjelf, och icke medelbart af människor. De woro utmärkte med besynnerliga krafter, såsom att genom händer påläggning meddela den Heliga Andes underbara gåfwor; att blott med ett ord bringa Guds rättfärdiga domar öfwer människor, såsom öfwer Ananias och Saphira, Ap. G. 5: 1—10, öfwer blodständaren i Corinth, 1 Cor. 5: 5, m. fl.; och ändli-

gen att Christi lära, Hans wilja och mening, uppenbarades för dem omedelbart genom Gudomlig ingifvelse. För detta ändamål fingo de också befallning att i Jerusalem "förbida Fadrens löfte", det om den Heliga Andes utafjutande öfver dem. Luc. 24: 48, 49; Joh. 14: 26; 15: 26, 27. Ap. G. 1: 4; 2: — För det tredje: Det embete, som uppdrogs åt Apostlarna, bestod deruti, att de skulle utbreda Evangelium öfver hela världen, utan att åtaga sig omsorgen om någon viss församling. Deras Embets-fullmakt lydde så: Går ut i hela världen och prediker Evangelium för alla kreatur. De kunde visserligen äfwen vara "äldste och herdar", men uti en alldeles särskild bemärkelse. Hela kyrkan, eller fastmer hela världen war dem anvisad till arbetsfält. Himmelrikets nycklar woro åt dem anförtroddas (Matth. 16: 19; Joh. 20: 20—23). De skulle förkunna de lagar, hwilka i himmelen och på jorden binda eller lösa — det ord, som skall döma menniskorna på den yttersta dagen (Joh. 12: 48); och Anden, som i dem war, ledde dem i all sanning (Joh. 16: 13). Herren hade uttryckligt lofwat: "Han skall lära eder allting, och påminna eder allt, det jag eder sagt hafwer" (Joh. 14: 26). De "buro wäl ännu dessa häfwor uti lerkar, på det att den stora kraften skulle wara af Gud, och icke af menniskor" (2 Cor. 4: 7); det war enligt med Guds wisshet och Hans allmänna nådesordning på jorden, att äfwen dessa Hans högsta tjenare skulle lida af det menliga förderfwet, på det de icke skulle blifwa nya gudar; men den Ande, som talade i dem, och den lära, de förkunnade, woro Herrens egna; såsom Han också sade: "Det är icke J, som talen, utan eder Faders Ande, som talar i eder (Matth. 10: 20).

Äf allt detta finna wi, att Apostlarnes kallelse war så alldeles egen, att, såwäl för dess art och beskaffenhet som för dess nödwändiga beting, att de skulle hafwa sett Kristus, det war alldeles omöjligt att någon kunde blifwa en Apostels efterträdare. Att Matthias tillwaldes efter Judas (Ap. G. 1: 26), är intet undantag från denna regel, emedan det skedde just då, när de började sin werksamhet. Petri ord wid detta tillfälle bekräfta också, att en Apostel måste wara ett sådant vittne om Kristus, som med egna ögon sett honom efter Hans uppståndelse, hwilket ju icke kunde ske på en sednare tid. Denna erinran är nödig derföre, att hwar och en må weta, att all till vår salighet nödig kunskap redan är oss gifwen genom Apostlarna; att om någon lägger något dertill, eller tager något derifrån, han förfalskar Guds ord (Gal. 1: 8); att ingen menniska, och ingen kyrka, och ingen lagstiftande myndighet, som will beta christlig, kan förändra eller upphäfwa något af det Apostlarna för alla menniskor lärt eller föreskrifwit. Derföre är det också alla Christna anbefaldt att kämpa för den tro, som "en resa (eller en gång för alla, hapax) helgonen föregifwen är" (Jud. v. 3). Sammens Apostlars namn äro inskrifna på det

nya Jerusalems grundvalar (Uppb. 21: 14). och hela Guds församling är "uppbyggd på Apostlarnas och Propheternas grund, der Jesus Kristus öfversta hörnstenen är" (Eph. 2: 20).

Härmed hafwa wi nu sett hwad en Apostel war; och alla de utmärkande dragen af denna höga kallelse finna wi särskildt framstående hos Paulus. Det ligger wäl en ton af klagan i hans uppgift om det första draget: "På fästene efter alla wardt Han (Christus) och sedd af mig, såsom af en den der otidig född är" (1 Cor. 15: 8; dock har han med frimodighet äfwen återopat detta tecken, då han säger: "Är jag icke en Apostel? hafwer jag icke sett vår Herra Jesus Kristus?" (9: 1). Men desto mera märkwärdigt war han tecknad med de öfriga dragen, såsom det sätt, på hwilket han omedelbart af Kristus erhöill Apostla-kallelsen, och de stora tecken och krafter han utöfwade under sin widsträckt verksamhet, hvarom han kunde betygga: "Jag hafwer mer arbetat än de alle; dock icke jag, utan Guds nåd, som i mig är" (15: 10). Han hade undfått den Gudomliga samningens kunskap "icke genom menniskor, utan genom Jesu Christi uppenbarelse" (Gal. 1: 12); Han hade "en Apostels tecken" "med underverk och mäktiga gerningar" (2 Cor. 12: 12). Men af allt detta är ingenting så märkwärdigt, som sjelfwa den kallelse och det vittnesbörd, han erhöill af Herren Kristus. Detta är det wigtigaste att betänka, neml. hwad Kristus sjelf sade om honom. Påminnom oss händelsen, när Paulus blef kallad till Apostla-embetet. Af blind Judisk nit-älskan om lagen, hwilken efter hans tanka tillintetgjordes af de Nazareners parti, som lärde en ny salighetsväg, genom tron på Jesum, war Saulus den mest verksamme bland dem, som "mente sig göra Gud en tjänst dermed", att de dräpo Herrens helige. Han war en "försmädare och en förföljare och en wäldswerklare" (1 Tim. 1: 13) och "mente att han mycket göra skulle, stridande emot Jesu Nazareni namn" (Ap. G. 26: 9). Uti sådant sinne war han nu på wägen till Damascus, för att äfwen der gripa och dräpa Guds helgon, då stunden war kommen, att Herren wille bewisa sin nåd och makt på honom och göra sin bittraste fiende till sin trognaste tjänare — af en Saulus göra en Paulus. O. hwilken stor och priswärd Gud wi hafwa! Ett himmelskt ljus kringstrålar den nitiske fariseen och kastar honom till marken inför Jesu fötter. En röst höres: "Saul, Saul, hwi förföljer du mig?" Försträckt frågar han: "Ho är du, Herre?" Då sade Herren: "Jag är Jesus, den du förföljer, dig är swårt att spjerna emot udden". — Och då Herren sedan efter tre dagar uppenbarar sig för Ananias, befaller honom att gå till den i sitt mörker qwidande mannen, men Ananias gör sina föreställningar deremot, för Sauli kända fiendskap — hwad säger nu Herren? Då sade Herren: "Gad; ty han är mig ett utkoradt redskap, att han skall bära mitt namn

inför hedningar och för konungar och för Israels barn. Och jag skall visa honom huru mycket han lida skall för mitt namns skull' (Ap. G. 9). Si, detta är Herrens Christi eget vittnesbörd om denne sin tjänare. Sålunda en röst från himmelen vittnade öfver Jesu hustru: "Denne är min käre Son, i hvilken jag hafver ett godt behag, honom hörer" — och Herren sedan sade till sina Apostlar: "Sålunda Fadren hafver mig sändt, så sänder jag också eder" (Joh. 20: 21) — så talar här en himmelsk röst öfver Paulus och förklarar honom för ett utkoradt redskap till att bära Herrens namn till alla folk. Och hvilket under af Guds stora och fria nåd! Sålunda en fiskare ifrån Betesda, då han förträckt ropar inför Jesu fötter: "Gå ut ifrån mig ty jag är en syndig människa", får på samma gång icke blott nåd utan också Apostla-kallelsen: "Var icke förfärad: här efter skall du taga människor" (Luc. 5:); så ligger här den allragruffigaste syndare, en Jesu helgons mördare, nu nedslagen inför Hans fötter och får det ordet: Res dig upp, ty dertill hafver jag uppenbarat mig för dig, att jag skall skicka dig till en tjänare och vittne etc. (Ap. G. 26: 16).

Därmed hafva vi nu sett huru mycket som ligger i det korta ordet: Jesu Christi tjänare, kallad till Apostel. Vi hafva sett Herren Jesus själf bebygga om Paulus, att han är honom ett utkoradt redskap — hvarjemte denne Apostel genom många stora tecken, under och krafter och den förvånande iverksträckt verksamheten med resor och skrifter framstår såsom den störste bland alla Christi Apostlar. Men då vi nu weta, att Herren Kristus genom sina Apostlar gifvit världen den fulla utvecklingen af sin lära, då må vi väl befinna hvilken wiät denna Apostels skrifter har för oss. Herren sade till sina lärjungar aftenen före sin död: Jag hafver ännu mycket att säga eder; men I kunnen det icke nu bära. Men när Han kommer, som är Sanningens Ande, Han skall leda eder uti all sanning (Joh. 16: 12, 13). Med dessa ord har Herren Kristus uttryckligt förklarat, att så länge Han ännu icke war död och uppstånden, kunde Hans lärjungar icke fullkomligt fatta en fullständigare utveckling af Evangelii lära, än den, som Han nu hade gifvit dem, men att Han sedan, genom Andens utgjutande, wille gifwa dem det fulla ljuset deri. Den Judiska meningen om en lekamlig räddare ifrån yttre fienders öfverwälde låg så djupt hos alla människor i Judalandet, att icke ens Jesu tolv närmaste lärjungar, så länge Han ännu lefde ibland dem, kunde helt undkomma denna mening och förstå, att Han war en andlig hjälpare för själarne. Dertill har Jesus personligen endast gifvit dem grunddragen till Evangelii lära och wille sedan, när de sett Hans död, uppståndelse och himmelsfärd, genom den Heliga Ande gifwa dem det fulla ljuset öfver Hans stora ärende och öfver Skriftens vittnesböcker derom. Dertill sade Han: "Eder är nyttigt att jag bortgår; ty om jag icke

bortgår, så kommer icke Hugswalaren till eder. Men när Han kommer, Han skall lära eder allting, och påminna eder allt det jag eder sagt hafwer". "Han skall straffa werlden för synd, för rättfärdighet och för dom: för synd; ty de tro icke på mig", o. s. w. Den Helige Ande skall gifwa ännu större klarhet och kraft åt dessa läror om synd och rättfärdighet m. m. Detta är orsaken, hwarföre wi finna dessa stora läror om otrons synd och rättfärdigheten genom Christum med mera uttryckliga ord framställda efter Christi död, genom Hans Apostlar, än förut genom Honom sjelf; "ty Anden war icke ännu på färde", säger Johannes, "ty Jesus war icke ännu förklarad" (Joh. 7: 39). Dersföre kunde och all Christi predikan i trenne år icke vinna så många människor, som en enda predikan af Petrus på Pingstdagen, sedan Jesus war död och uppstånden, hwilket fordrades till Hans förklarande. Wisserligen finna wi icke i Apostlarnas skrifter något nytt i afseende på läran, något som icke Jesus redan förkunnat — Anden påminnte och förklarade dem endast hwad Jesus dem sagt hade — men wi finna dessa läror, som Herren i stora, djupa drag hade gifwit dem genom sina predikningar, sina liknelser och sina domar öfwer de sjelfrättfärdige, hwilka Han fördömde, och öfwer de förödmjukade syndare, hwilka Han benådade — wi finna dessa läror endast med mera uttryckliga ord utvecklade. Skrifwer Paulus, att "människan icke warder rättfärdig af lagens gerningar, utan genom tron på Christum"; så hade och Herren sjelf förut wissat, att de stränga lagshelgon af Honom fördömdes, under det Han förkunnade nåd öfwer alla syndare och synderkor, som i tron kommo till Honom; och wi höra alltid det ordet af Hans mun: "En tro hafwer frälst dig" — "den der tror" — "om du tro kan", o. s. w. Skrifwer Paulus, att "honom, som håller sig wid gerningarna, warder lönen icke räknad af nåd, utan af pligt; men att den, som icke håller sig wid gerningarna utan tror på Honom, som gör den ogudaktige rättfärdig, hans tro warder honom räknad till rättfärdighet"; så hade och Kristus förut sagt, att de arbetare i vingården, som sågo på sina gerningar, sin "hela dags", arbete, fingo ingen nådegåfwa, utan endast hwad de hade förtjent; men att de arme syndare, som hade stått hela dagen såfånga, och nu i sin blygsel sågo blott på Herrens godhet, fingo till skänks hwad de icke hade förtjenat. Korteligen: allt hwad Apostlarna utförligare förkunnat, det war blott hwad Kristus sjelf hade lärt och hwilket Anden nu förklarade för dem.") Dersföre säger och Apostelen: "Wi äro sänd-

*) Här kunna wi märka, i hwilken ömkelig dårskap de människor ligga fångna, som för den oförtydliga klarheten i Pauli skrifter wilja icke weta af dessa, föregifwa sig wilja tro och sälja Jesu lära, men icke Pauli, likasom deri wore någon annan lära. Dela saken

ningabud i Christi stad; Gud förmanar genom oss, wi bedje i Christi stad" (2 Cor. 5: 20). Och Herren Kristus säger: "den eder anammar, han anammar mig" (Matth. 10: 40). En Apostel skulle också, på grund af denna Christi sändning, "emottagas såsom en Guds ängel, ja, såsom Jesus Kristus sjelf" (Gal. 4: 14); likasom en konungs bud, genom hans tjenstemän framburet, måste alltid emottagas såsom konungens eget ord, såsom det också är. Därför säger också Apostelen: "Då I anammaden af oss det predikade ordet om Gud, anamma den I det icke såsom menniskors ord, utan, såsom det sannerligen är, som Guds ord" (1 Thess. 2: 13). Det är icke utan skäl wi använt så många ord på denna punkt; ty eftersom wi alla Guds ord, derefter verkla det på oss. Den som sörwer öfwer den stora sanningen, att det är Guds ord, han läser eller hör af de Apostoliska skrifterna. den kan också ingen saliggörande verkan hafwa deraf. — Men wi gå nu åter till texten. Apostelen säger vidare om sig:

Afskild till att predika Guds Evangelium. Detta ord: afskild eller utsedd (af apo och horizo) kan åsyfta det Guds råd, hvarigenom Paulus var till Apostla-embetet "afskild ifrån moderlifvet" (Gal. 1: 15); likasom Herren också säger till Propheten Jeremias: "Jag kände dig, förrän jag tillredde dig i moderlifvet, och utforade dig, förrän du af modren född wardt. och satte dig till en Prophet ibland många folk" (Jer. 1: 5). Men det kan också åsyfta sjelfwa den handling, hvarigenom Kristus uppenbarade sig för Paulus och kallade honom till Apostel. Annars synes Apostelen med ordet "afskild" åfwen welat hänthda på sitt förra lif, då han war en farisee, hwilket namn också betyder "afskild". Han war åfwen nu en afskild, men på ett helt olika sätt: förut genom högmod och inbillad sjelffrätsfärdighet, men nu genom Guds nåd; förut till att strida för menniskors stadgar, men nu att predika Guds Evangelium. Och huru mycket, som ligger i det ordet Evangelium, derom så wi handla, när wi komma till v. 16, 17; men att Apostelen här kallar det 'Guds Evangelium', dermed har han åter welat påminna om det höga ursprunget till den förkunneelse, han skulle frambära. Måtte wi aldrig förgäta, att wi här skola emottaga Guds Evangelium! Det är Guds Evangelium, emedan Gud sjelf är dess upphof och dess första förkunnare. Gud är dess upphof, såsom Han i sitt ewiga råd

är blott, att de hafwa swårare för att mistyda och undkomma en utförligare framställning af denna lära, och att de i hjertat hata henne. Måtte de i tid besinna, att den Herren Jesus, till hwilken de dock bekänna sig, har gifwit det vittnesbördet om Paulus: "Han är mig ett utforadt redskap" — och sagt om alla Apostlarna, att de skulle genom Anden erhålla och gifwa werlden den fullständiga utvecklingen af Hans lära.

först beslödt vår frälsning genom sin Son — såsom Han oss utvalt hafwer i Honom, förr än denna werldens grund lagder war". Gud sjelf är ock dess första förkunnare; det war Gud sjelf, som på syndafallets dag förkunnade det första Evangelium. Därföre må det wäl heta "Guds Evangelium". Annars lallas det ock "Christi Evangelium" (v. 16). "Evangelium om Guds nåd" (Ap. G. 20: 25), "fredens Evangelium" (Eph. 6: 15), "vår salighets Evangelium" (1: 13), och ett "ewigt Evangelium" (Uppb. 14: 6). — Men widare: utom det att Apostelen här med ordet "Guds Evangelium" antydte dess ewiga ursprung och oföränderlighet, gör han ännu ett wigtigt tillägg i samma stycke och säger:

Swillet Han tillförene utlofwat hafwer genom sina Propheter i den Heliga Skrift. Med dessa ord synes Apostelen hafwa åsyftat att gifwa en tydlig wedersäkring af den anklagelsen, som är så allmän, att Evangelium är en ny lära. I synnerhet hafwa Judarna, som woro stolta af att ega de heliga Skrifterna, Moses och Propheterna, ansett sig kunna med trygghet förakta Christi och Hans Apostlars predikan, såsom något nytt. Då anmärker Apostelen, att just dessa heliga skrifter och Propheter, af hwilka de berömdo sig, buro vittnesbörd om Kristus och Hans Evangelium. Den i Christo skeddä försoningen, hwarom Evangelium talar, war blott uppfyllelsen af det löfte, som gafs Adam på syndafallets dag. Detta löfte blef sedan i bilder framställt genom inrättningen af offren; det blef med ord förkunnadt, af Enoch och Noach före syndafloden (Jud. v. 14; 2 Petr. 2: 5), men i synnerhet af Gud sjelf till Abraham, Isaac och Jacob. Därefter stiftades under Moses den widlyftiga offertien, som alltigenom endast utgjorde ett flugspel till det tillkommande goda (Ebr. 10: 1); och omsider talade Propheterna om den tillkommande Frälsaren och fridsförbundet genom Honom ofta med de tydligaste ord (t. ex. Es. 53: Dan. 9: Jer. 31: m. fl.). Men äfwen der orden äro dunkla, innebära dock hela lagen och alla prophetior ett enda stort löfte om den kommande Frälsaren; såsom ängelen i Uppb. 19: 10, så märkligt förklarade till Apostelen Johannes: "Jag är din och dina bröders medtjenare, som Jesu vittnesbörd hafwa — ty Jesu vittnesbörd är prophetians anda". Augustinus anmärker med rätta: Nya Testamentet ligger förborgadt i det Gamla; och det Gamla ligger uppenbaradt i det Nya". Och hwilken wäldig tröst och styrka för vår klene tro är icke detta, att Gud alltifrån werldens begynnelse, under löftenas och förbildernas långa werldsalder, med otaliga förutsägelser utlofwat den kommande Frälsaren — att hela Gamla Testamentet är uppfyllt med hemlighetsfulla anthyndningar eller ock uttryckliga ord om en man, som i tidens fullbordan skulle komma — gwinnonens säd, Abrahams wälsignelse, Davids ättling, Förlossaren, Herren i Israel, Sions Konung, den store

Propheten Herrens Bemah, telningen af Isai rot, alla hedningars tröst, Fursten och Läraren i folken, Herrens arm, Herrens Smorda, Guds salighet af Sion o. s. v. och att denne är beskrifwen till de minsta omständigheter, icke blott Hans födelsestad utan t. o. med att Han skulle förrådas för trettio silfverpenningar och att dessa skulle gifwas åt en krutsmakare (Zach. 11: 12, 13). Vidare förkunna Propheterna, att med denne Frälsaren en ny salig tid och nådefull predikan skulle gifwas åt werlden — ett "nytt förbund"; icke sådant som det förtra, det Gud stiftade med Israels folk wid Sinai (Jer. 31), utan ett "nådeförbund" (Hes. 37: 26), ett "fridsförbund" (34: 25) — då efter en lång dunkel grvningstid "rättfärdighetens sol skulle uppgå med salighet under sina wingar" — en tid, då det skulle beta: "Tröster, tröster mitt folk, taler ljusliga med Jerusalem" (Es. 41), då Han skulle komma, som war "smord och sänd till att predika för de elända, till att förbinda de förkrossade hjertan, till att predika de fångar frlöfning och de bundna öppning, till att predika ett nådeligt Herrans år" etc. (Es. 61:). Blott det, att sådana löften ifrån werldens begynnelse blifwit af Gud gifna, det borde dock komma oss att undra, om icke det är Guds allwarliga mening, att wi verkligen skola frälsas af nåd genom Hans Son. En hel lång werldsålder, full med Gudomliga löften och förebilder till en Frälsare — wist wäger detta något mer än alla våra tankar och tycken. Så mycket tröstligt ligger i de orden, att Gud "tillsäbrene utlofwat Evangelium genom sina Propheter i den Heliga Skrift".

Apostelen kallar Skriften eller Skrifterna "heliga" emedan de äro skrifna genom Guds ingifwelse, emedan den helige Guden talar i dem; såsom Apostelen säger: "Ingen Prophetia är ännu framkommen af menniskowilja; utan de helige Guds menniskor hafwa talat, rörde af den Heliga Andan" (2 Petr. 1: 2). — Och nu uppgifwer Apostelen sjelfwa det heliga föremålet för Guds Evangelium, kärnan och innehållet af det samma. Han säger, att Gud har utlofwat ett godt budskap

Om sin Son. Hela Guds Evangelium handlar om Hans Son. Han är A och O, begynnelsen och änden af Guds råd om vår salighet. "Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin enda Son". Det är denna stora gåfwa, som är medelpunkten, kärnan och hufwudsaken i den himmelske Fadrens nådebudskap till de fallna barnen. "Den Sonen hafwer, han hafwer lifwet; den icke hafwer Sonen, han hafwer icke lifwet; ty lifwet är uti Hans Son". "Uti Honom och ingen annan är salighet; det är icke heller något annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hwilket wi skola salige warda". Derföre sade oss Herren Kristus: Jag är wägen, sanningen och lifwet; ingen kommer till Fadren utan genom mig. Derföre se wi oss huru allt, hwad Apostlarna predika eller skrifwa, rör sig omkring en enda hufwudpunkt: Guds Son, Jesus

Christus, vår Herr. Dersöre blifwer ock hela Guds Evangelium kalladt "predikan om Jesus Kristus" (Rom. 16: 25), "det ordet om korset" (1 Cor. 1: 18), en förkunnelse "om Christi obegrundliga rikedomar" (Eph. 3: 8). Särskildt anmärkningsvärd är kraften af det uttrycket, som Paulus brukar till de Corinthier: "Jag höll mig icke dersöre, att jag något wiste i bland eder, utan Jesum Christum och Honom korsfäst", (1 Cor. 2: 2). Detta säger mycket mera, än om Apostelen hade sagt, att denna kunskap om Kristus wore en nödwändig del af salighetens lära; det säger fastmer, att ordet om Christi död är sjelfwa hufvudläran, och på wist sätt det hela af vår salighets kunskap, så att alla andra stycken derifrån utgå och dermed sammanhänga. Dersöre märka wi ock, att hwilket ämne som helst, Apostlarna predika, de hänföra allt till denna stora hufvudpunkten om Kristus. Skrifwer Paulus till Corinthierna om blodständeren (1 Cor. 5:), så förbehåller han dem Kristus, såsom vårt Påskalam, för hwars skull all surdeg borde utrensas; skrifwer han till de Epheser om äkta makars inbördes pligter, så föreställer han dem Christi kärlek till församlingen, såsom vårt föreböme. Skrifwer han ock blott om sina egna löften, rörande ett besök i Corinth, och om sin allwarliga mening med dessa löften, så påminner han om huru alla Guds löften i Christo äro ja och amen i Honom (2 Cor. 1: 20). Swadhelst Apostelen förbehåfwer, bygger han alltid på en och samma grund, Christus, blott Christus. Huru mycket mera då, när frågan blifwer om frälöning och salighet, hwartill Herren Kristus egentligen är oss gifwen.

Men icke blott till vår benådning och rättfärdighet war Christus oss gifwen, utan ock till vår helgelse, till Guds belätes återställande uti oss. Dersöre se wi, att detta är den andra stora hufvudpunkten, deri Apostlarna göra Kristus till allt. Swad frågan är om sjelfwa bewekelsen och kraften till ett heligt lefwerne, eller om sättet, formen och rättesnöret för det samma, så war det Kristus, densamme Kristus, som alltid framhålls. Han är hufvudet från hwilket alla lemmarna få kraft och ledning; Han roten från hwilken must och safter gå till grenarna och göra goda frukter; Han ögnamålet för vår lyd-nad, på det "Fadren skall prisad warða i Sonen". Så blifwer alltid i Skriften både början och fortsättningen af de trognas lif härledt ifrån Kristus. De framställas såsom "inplantade i Honom", "begrafne och uppståndne" med Honom, "wandrande i Honom", "lefwande och döende med Honom". Och öfwerallt i Bibeln framställles Guds kärlek i Christo, såsom den egentliga bewekelsegrunden till att älska Honom och all Hans wilja, afwen den, att wi skola älska vår nästa. Förmanas wi att 'se icke på vårt eget bästa, utan hwar på en annans', så sker det på den grund, att wi böra wara så sinnade, som ock Jesus Kristus war, hwilken, ändock Han war i Guds skapelse, förne-

drade sig sjelf, för att tjena oss (Phil. 2:). Förmanas wi att gifwa åt de fattiga, så anföres till bewekelsegrund 'Jesu Christi godwillighet, att ändock Han war rik, blef Han likwäl fattig för vår skull' (2 Cor. 8:). Förmanas wi att för de swaga bröders skull försaka en frihet, som annars wore oskyldig, så anföres till bewekelsegrund, att 'Christus lidit döden' för dem (Rom. 14:). Böra wi icke wara menniskors trålar, så anföres till grund dertför, att wi äro af Christus köpte (1 Cor. 7:). Förmanas wi att förlåta lidna oförrätter, så föreställes oss huru Gud genom Christus förlåter oss (Col. 3: 13). Förmanas wi till lyfhet, så förhållles oss, att våra kroppar äro Christi lemmar (1 Cor. 6:). Korteligen: i alla förmaningar, som gifwas oss till de särskilda christliga pligterna, så äro bewekelsegrunden och månstret alltid desamma, Jesus Kristus, för oss utgifwen. "Allt i allom Kristus". Sådant är den rätta predikan af Evangelium. Det handlar 'om Guds Son.'

Den född är af Davids säd, efter löftet. Enligt åtskilliga prophetior skulle Kristus födas af Davids släkt. Det war enligt med den Gudomliga wissheten, att på förhand tillkännagifwa inom hwilket folk, och omfider inom hwilken stam af det folket, Hans Son skulle antaga mandom. Först fick Abraham löftet: "uti din säd skola alla släkter på jorden wälsignade warda". Och då hans sonson Jacob hade tolf söner, uppenbarade Gud äfwen hwilken af de tolf, som skulle blifwa stamfäder och arfwinge af det stora löftet. "Juda, du är det" etc. (1 Mos. 49: 8—10). Andtligen skulle också inom Juda stam en ytterligare begränsning af löftet ske, då en särskild ätt utmärktes, inom hwilken den utlofwade skulle födas. Herren talade till David och sade: 'När din tid förfliden är, att du affomnad är med dina fäder, skall jag uppväcka din säd efter dig. — Jag skall stadfästa hans rikets stol till ewig tid. Jag skall wara Hans fader, och Han skall wara min Son' (2 Sam. 7). Detta löfte, att Guds Son skulle födas af Davids hus, förnyades sedan i prophetiskt bildspråk, jäsom med de orden: "Ett ris skall uppgå utaf Isai släkte, och en telning utaf hans rot frukt bära; på hwilken skall hwila Herrens Ande" etc. (Is. 11: 1). Isai war Davids fader. Och åter heter det: "Det skall ske på den tiden, att Isai rot, som står till folks banér, der skola hedningarne fråga efter" (v. 10). Denna bestämning, att Kristus skulle födas af Davids hus, war så allmänt bekant ibland Judarne, att de alla wiste att kalla Kristus för Davids son, ehuru de otrogne icke wille erkänna Jesus af Nazareth för densamme. Med denna bestämning hade Herren åter gifwit ett nytt kännetecken på den rätte Messias, till styrka för de troende och till en ny dom öfwer de otrogna Judar, som förkastade honom och ännu wänta en Kristus, då de icke ens hafwa sina släktregister inera i behåll, af hwilka någons härstamning från David kunde bewisas, mycket mindre någon Davids släktlinie

nu finnes på jorden. Men häraf kunna wi också förstå ändamålet med Apostelens anmärkning, att Guds Son är "född af Davids såd efter köttet". Det var till styrka för de troende och till warning för de otrogna. Och se här, hvarföre den Romerska kejsaren måste påbjuda en skattekrifning för alla sina folk just på den tid, då Jesus skulle födas, neml. att den fattiga, obemärkta Jungfrun i Nazareth skulle just nu nödgas resa till "Davids stad", Bethlehem, för att genom denna resa från Galileen ned till Judeen, det förhållandet skulle blifwa kändt och bekräftadt, att Jesus var född af Davids hus. O, den majestätiske Guden! — Och Engelen, som för herdarne förkunnade Christi födelse, fick icke förgäta att till sitt budskap: "i dag är eder födder Frälsaren, som är Kristus, Herren", afwen tillägga: "i Davids stad". — Apostelen säger vidare:

Hvilken är krafteligen bewisad Guds Son, efter Anden som helgar, deraf att Han stod upp ifrån de döda. Dessa ord lyda närmare grundtexten så: hvilken är bewisad (wara) Guds Son i kraft^{*)}, efter helighetens And, af de dödas uppståndelse. Det ord, som här är öfversatt med bewisad, kommer af ett ord som betyder gräns, och betecknar att det är bestämdt afgjort, bekräftadt, fastställt, att Jesus war Guds Son. Att Han 'efter helighetens anda', eller den Gudomliga naturen, är Guds Son, det är bekräftadt "genom de dödas uppståndelse" eller Hans uppståndelse ifrån de döda. Att densamme, som är född af Davids såd 'efter köttet', d. ä. efter den menliga naturen, är tillika Guds ewige Son i kraft, efter helighetens anda, det är den klippa, emot hvilken alla otrons böjor stötrat sig både förr och nu, men mot hvilken de också i alla tider sönderbrutit sig. Hvad som war dunkelt afwen för de troende, så länge Kristus ännu gif i förnedringens tillstånd, det blef ändtligen förklaradt, när Han uppstod ifrån de döda. Från den stunden uppfylldes också Apostlarnes hjertan med den himmelska kraft och frimodighet, att de sedan lupo med fröjd emot de grymmaste marteringar för det vittnesbördet: "Den i dräpen hafwer Gud uppväckt och upphöjt till en Herr och Christ".

Och just det, att Christi uppståndelse, i trots af Pilati sigill och den försträckt grafvaktens mutande, blef så allmänt känd ibland Judarne, det war den stora yttre orsaken, hvarföre en enda Petri predikan på Pingstdagen satte ett så wäldigt stång i så många hjertan. "Lätom oss glädjas och fröjdas och gifwa Sonom ära", Sonom, som så är bewisad Guds Son i kraft!

*) Om ordet "i kraft" bör hänföras till bewisad, eller till sitt närmast föregående ord Son, derom har mycket twiflats; men de sål dr Philippus anför, att, enl. Melancton m. fl., hänföra det till Guds Son, synas mest talande. Jesus war Davids Son i swaghet, men Guds Son i kraft

Och om wi ännu icke äro uti ett egentligt twifwel härpå, är dock vår tro på denna stora sanning alltför swag och slumrande, men kan genom många vittnens ord uppväckas och stärkas; låt oss därför betrakta några de mest framstående vittnesbörder som Herrens Apostlar gifwit derom, att Han war sjelfwa den ewige och sanne Guden.

Såsom Paulus i vår text grundar alla de stora och wigtiga sanningar, han wille i sitt Bref förkunna, på den stora hushusbanningen, att Gud har sändt sin werklige ewige Son i werlden men född efter köttet af Davids säd; så finne wi honom också på andra ställen hafwa sammanhållit dessa stora förhållanden. Nästan med samma ord säger han i Cap. 9: 5: "Swilkas äro fäderna, der Christus af född är på köttets wägnar; hwilken är Gud öfwer allting, lofwad ewinnerligen. Amen.

På samma sätt börjar också Mattheus sitt Evangelium. Han meddelar först släktregistret för Christi menliga natur, och visar straxt derefter på Hans Gudomliga wäsende, då han anför Prophetens ord om det tecknet eller undret, att 'en Jungfru skall föda en son, som skall heta Emanuel; det är så mycket sagt: "Gud med oss" (Matth. 1: 23). — Marcus börjar dermed, att han först förklarar honom för Guds Son; och tillägger: "Såsom skrifwet är i: Propheterna: Si, jag sänder min ängel framför ditt ansigte, hwilken skall bereda din väg för dig; en ropandes röst är i öknen: bereder Herrens (Jehovahs) väg; görer Hans stigar rätta". Och han uttyder detta så: "Johannes war i öknen, döpte och predikade" o. s. w. Märk en sådan enkel, men kraftig bewisning, att Jesus war "Jehovah", eller den ewigt warande, war sjelfwa Gud. Ty prophetian om Johannes Döparen war tydlig och obestridlig; men hwilkens väg skulle han bereda? I Prophetens språk heter det: "Jehovahs väg". Således war Jesus Jehovah. — Lucas visar också genast från början på Hans Gudomliga och menliga natur, i det han anförer ängelens ord om Johannes Döparens ankomst: "Han skall omvända många af Israels barn till Herren deras Gud; och Han (nemligen Johannes) skall gå för honom", men Johannes skulle gå framför Jesus, hwilken således är "Herren deras Gud" (Luce 1: 16, 17; Es. 40: 3). Apost. Johannes börjar sitt Evangelium med den höga förklaringen om "Ordet, som war i begynnelsen när Gud, genom hwilket allting är skapadt, och hwilket war Gud" — hwarmed han betecknar både de åtskilda personerna och deras enhet i Gudomswäsendet; men visar också, att Messias till den Gudomliga naturen war sjelfwa Jehovah. Och Han, som i begynnelsen skapade allting och war Gud, säger han här uttryckligt, "wardt fött och bodde ibland oss". "Och", tillägger han, "wi sågo Hans herrlighet, såsom ende Sonens herrlighet af Fadren, full med nåd och sanning."

Uti Apostlagerningarna wänder sig Paulus till föreståndarne för församlingen i Ephesus och förmanar dem: "Så hafwer nu allt på eder och på all hjorden, i hwilken den Heliga Ande satt eder till biskopar, att regera Guds församling, hwilken Han hafwer förwärfwat med sitt blod" (Ap. Gern. 20: 28). Där nämnes icke Jesus, utan Gud och Guds församling; och då säger Apostelen, att Gud hafwer förwärfwat denna med sitt blod. Vi wete att lösepenningen för våra själar är Jesu dyra blod. Här blir det nu kalladt Guds blod. Det är oss just denna djupa hemlighetsfulla förening mellan den menliga och Gudomliga naturen, som gifwer åt detta blod dess oändliga warde.

Allt hwad Apostelen i Brefwet till de Ebreer lærer om det nya förbundets fullkomlighet, jemförde med det gamla, grundar han på Hans wäsendtliga Gudom, hwilken är "trons begynnare och fulländare". Sedan Paulus först förklarar Honom för Guds Son, bestämmer han betydelsen af detta ord derigenom, att han anför ett Skrift-ställe, som syftar på Kristus och hwilket tillagnar Honom den ewige Gudens namn, thron, rike, makt och dyrkan: "Gud, din stol warar ifrån ewighet till ewighet; ditt rikes spira är en rättwis spira. Och du, Herre, grundade jorden af begynnelsen, och himlarna äro dina händers werk" m. m. (Ebr. 1:). Och straxt derpå möter han den inwändning, man nu kunde göra, neml. att Jesus war en meniska och kallade sig en menniskas son, hwarwid Apostelen förklarar: "Han har wäl en liten tid warit ringare än änglarna" o. s. w., men hwarföre? "Efter det barnen hafwa kött och blod, är oss Han des delaktig worden, på det Han skulle genom döden nederlägga honom, som döden i wäld hade, etc. Derföre måste Han i allting wara bröderna lik; på det Han skulle wara barmhertig och en trogen Öfwersteprest för Gud, att försona folkens synder" (Ebr. 2).

Uti Joh. 17 Cap. säger Herren Jesus i sin bön till sin himmelske Fader: "Förklara du mig när dig sjelf med den klarhet, som jag hade när dig förr än denna werlden war". — Huru skola wi förstå deras tro, hwilka säga sig tro på Jesum, och dock icke weta om Han war den ewige Guden — när Han likwäl sjelf har talat så? I Uppb. 1: wisar sig Herren Jesus för sin lärjunge Johannes och förklarar: Jag är A och O, begynnelsen och änden, som är, som war och som komma skall, den allsmåttige (v. 8). Och denne samme blir i Cap. 5: 5 kallad: "Besonet af Juda släkte" samt "Davids rot". Åter en antydning om Hans med Gudomen förenade mandom. Och hwarför är oss allt detta så underligt och swårt att tro? Tänk, den Allsmåttiga som skapat alla werldar, wår jord, wårt släkte, solen, månen och stjernorna — det behöfdes ju icke mera, än att det blott behagade Honom förlusta sitt hjerta med att blifwa meniska och se millioner menniskohjertan i tid och ewig-

het försmäkta öfwer denna Hans kärlek, och så himmelen och ewigheten fulla med jubel och lofsånger öfwer denna sin nåd. Hvad war lättare för Honom, som skapat alla werldar, än att göra sig öfwen denna förlustelse? Så har Herrans ande förklarat nådesundret för Apostelen Paulus, som säger, att Herren Gud gjort allt detta "efter sin wiljas goda behag, sin herrliga nåd till lof" — det har skett "efter Hans uppsåt, som allting werkar efter sin egen wiljas råd, att wi skole wara Hans herrlighet till lof" (Eph. 1:).

(Forts. n. g.)

Nytt och gammalt från Nådens rike.

Uppmaning till gemensam bön.

Såsom troligen de flesta våra läsare redan känna genom tidningarne "Båttaren" och "Bud bäraren", har till Red. af den förre blifwit insänd en uppmaning, ställd till de troende i vårt land, "att de under detta år wille egna någon särskild dag till allmän och gemensam bön för vårt Swenska folk, att Herren måtte deröfwer utgjuta sin Andä i rikare mått".

Till en sådan gemensam bönedag har blifwit föreslagen första måndagen i Mars månad.

För dem, som icke ännu fått del af denna uppmaning, wille wi också här omnämna den och instämna deruti, "att en gemensam bön för ett gemensamt heligt ändamål har Herrens tydliga löfte för sig; och om wi också icke kunna anse att det är af särskild wigt att det sker af alla på samma tid" — helst då bönedagen är ett sådant, som Guds Andä måste ofta påminna alla trogna hjertan — "så tro wi dock, att medwetandet om en samfäld bön på samma tid kan wara ganska lifwande och stärkande för mången, och att uppmaningen till denna gemensamhet kan bringa många till bönen, som eljest skulle hafwa försummat den".

Gud förlåne oss då sin nåds och böns Andä, att wi måtte ofta i våra böner frambära denna Guds hjertas dyra angelägenhet, att Han måtte rikeligen utgjuta sin Andä öfwer menniskorna, till förnyade, allt mer widsträckt och djupgående wäxelser! Wi wete, att Guds ordning är så underlig, att Han will wara åkallad af oss arma barn, öfwen om det Han sjelf förut will göra. Herren säger: "Beder sådets Herre" etc. och har gifwit ett särskildt löfte för bönen om den Heliga Andä: — "Skulle också icke Gud gifwa den Heliga Andä åt dem, som bedja Honom?" (Luc. 11: 13.); — och åter ett särskildt löfte för den gemensamma bönen: "Der två af eder komma öfwerens på jorden, hwad ting det helst kan wara som de bedja om, skall dem det wedersaras af min Fader, som är i himmelen" (Matth. 18: 19). Och behöfwen äro wi många och ropande: att Herren, som redan i dessa år gjort stora ting i vårt land, måtte dock ännu mer föröka